

@zwnne

privacy- en gegevensbescherming nu en straks: de Wbp en de AVG

Prof. mr. Gerrit-Jan Zwenne | Nissewaard 23 januari 2018

programma

de context

- privacydimensies

de spelers

- betrokkene
- verantwoordelijke en bewerker
- autoriteit persoonsgegevens
- functionaris gegevensbescherming

het speelveld

- verwerking persoonsgegevens
- bestand
- persoonlijk of huishoudelijk
- journalistiek
- territoriale werking

en de spelregels

- verwerkingsgrondslagen
- doelbinding en bewaren
- bijzondere gegevens en bsn
- beveiligen en datalekken
- en enkele praktijkvragen

internationale en supranationale regelingen

CONTEXT

privacy...

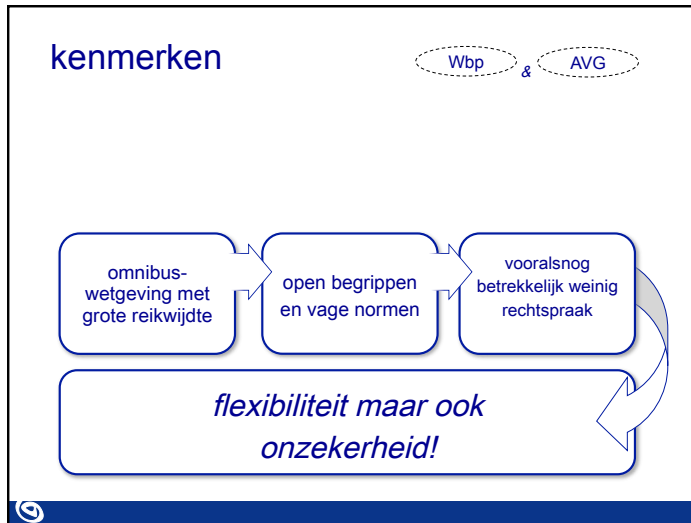
lichamelijke integriteit
drugstest, cavity search

territoriale privacy
zoals het huisrecht

communicatiegeheim
denk aan: telex-, brief- en telefoongeheim

informatieprivacy
aanspraken van individu m.b.t. informatie die op hem of haar betrekking heeft

betrokkenen, verantwoordelijken, bewerken, functionaris en toezichthouder

DE SPELERS

de spelers

betrokkene

- degene op wie de gegevens betrekking hebben
- natuurlijke persoon

verwerkingsverantwoordelijke ("verantwoordelijke")

- heeft zeggenschap over doel en wijze van verwerking
- natuurlijk persoon of rechtspersoon, of bestuursorgaan

verwerker ("bewerker")

- bewerkt gegevens t.b.v. verantwoordelijke zonder aan zijn of haar rechtstreeks gezag te zijn onderworpen

Ap

- Autoriteit persoonsgegevens

FG

- functionaris voor de gegevensbescherming

de (verwerkings)verantwoordelijke

formeel juridisch, maar ook feitelijk cq functioneel
wie beslist over bewaartermijnen, verstrekking, inzageverzoeken, etc?

- zeggenschap over doel en middelen van verwerking

aan de hand van algemeen in het maatschappelijk verkeer geldende maatstaven moeten worden gezien aan welke natuurlijke persoon, rechtspersoon of bestuursorgaan de betreffende verwerking moet worden toegerekend

binnen de overheid zullen als verantwoordelijke te kwalificeren zijn: de afzonderlijke ministers op rijksniveau, het college van gedeputeerde staten en de commissaris van de Koningin op provinciaal niveau en het college van B&W en de burgemeester op gemeentelijk niveau (MvT)

de bewerkers- of verwerkersovereenkomst

- ❑ *onderwerp en duur, aard en doel, van verwerking, soort persoonsgegevens, categorieën van betrokkenen, rechten en verplichtingen van verwerkingsverantwoordelijke;*
- ❑ *instructiebevoegdheid verwerkingsverantwoordelijke (schriftelijk)*
- ❑ *vertrouwelijkheid en beveiliging, vereisten m.b.t. sub-verwerkers*
- ❑ *medewerking t.b.v. voldoen aan rechten van betrokkenen*
- ❑ *accountability & audits*

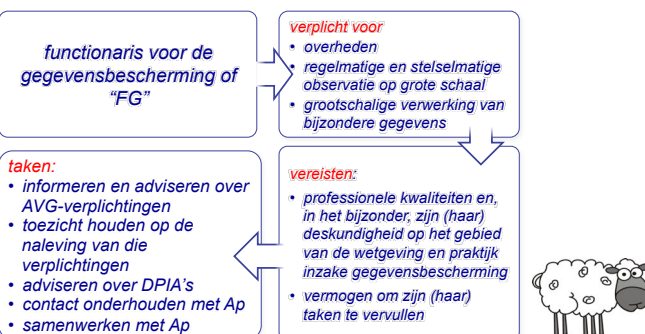

de toezichthouder

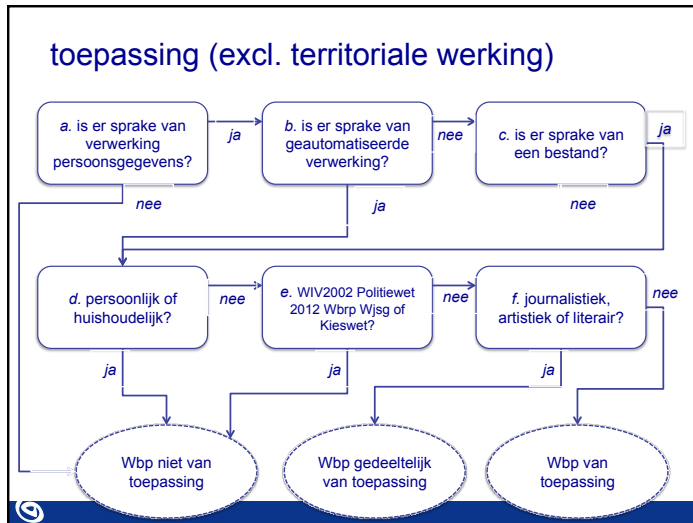
*"Als wij samen naar de bibliotheek zouden gaan en er zou bij de ingang een man staan met een camera, die permanent zou meelopen. Welk boek je inkijkt, waar je naar zoekt... **Nou, die sla je onmiddellijk in elkaar. Althans vrij snel.** Nu zit de bibliotheek op internet en gebeurt hetzelfde. En niemand maakt zich er zorgen over. Vind ik raar."*

de functionaris voor gegevensbescherming

geautomatiseerde verwerking persoonsgegevens

HET SPEELVELD

toepassing

- geheel of gedeeltelijk geautomatiseerd verwerking
- en soms ook handmatig verwerking

“bestand”

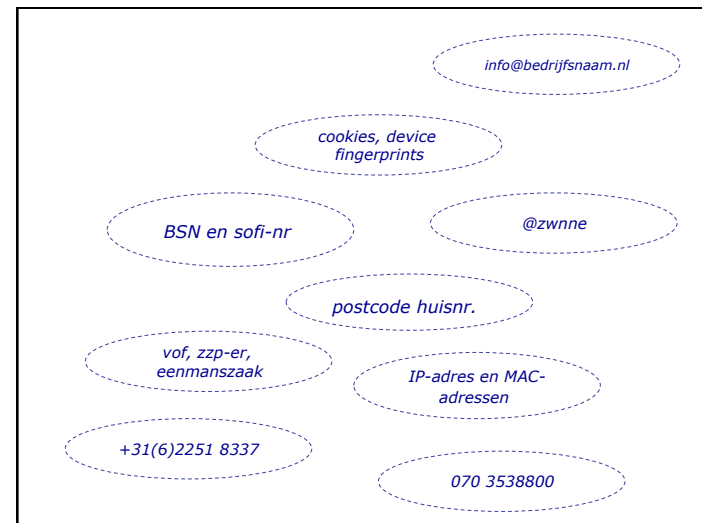
verwerking persoonsgegevens

persoonsgegevens
gegevens betreffende een geïdentificeerde of identificeerbare natuurlijke persoon

*kost het een **onevenredige inspanning** om aan de hand van het gegeven de desbetreffende natuurlijke persoon te identificeren..?*

verwerking
elke handeling m.b.t. persoonsgegevens

o.a. verzamelen, vastleggen, ordenen, bewaren, bijwerken, wijzigen, opvragen, raadplegen, gebruiken, verstrekken door middel van doorzending, verspreiding of enige andere vorm van terbeschikking stelling, samenbrengen, met elkaar in verband brengen, alsmede het afschermen, uitwissen of vernietigen van gegevens (enzovoorts)

breyer

HJEU19 oktober
2016 C-582/14

een dynamisch IP-adres dat door een aanbieder van onlinemediadiensten wordt geregistreerd telkens als een persoon een website bezoekt die door deze aanbieder toegankelijk wordt gemaakt voor het publiek, ten aanzien van die aanbieder [vormt] een persoonsgegeven [..], **wanneer hij beschikt over wettige middelen waarmee hij de betrokken persoon kan identificeren aan de hand van extra informatie die bij de internetprovider van deze persoon berust.**

Probleemloos op pad: Minder Hinder App

Ritstigers via hun smartphone, pc of tablet informeren over verkeershinder door wegwerkzaamheden én betere mobilisatiemogelijkheden aanbieden. De Minder Hinder App is een mooi voorbeeld van de mogelijkheden van dynamisch verkeersmanagement. De app heeft inmiddels zijn meerwaarde bewezen in verschillende steden.

De basis voor de informatie komt uit een verkeersmanagementsysteem, zoals Valis die aan bijvoorbeeld de gemeente Zuidoost is verbonden. Dit systeem wint informatie in uit verkeersregelsystemen van de gemeente, provincie en Rijkswaterstaat. Daarnaast verzamelt het realtime informatie via Bluetooth. Actuele parkeerinformatie komt rechtstreeks vanuit het parkeerverwijssysteem van de gemeente.

Met de Minder Hinder App ziet de rijder op zijn scherm via rode en groene lijnen realtime waar de doorstroming in de gemeente het beste is. Zo kan deze zijn reis beter plannen. Wil iemand bijvoorbeeld met de auto naar het centrum, dan kan deze via de app zien hoe snel de parkeergelegenheid is, welke route hij het beste kan nemen en of er verkeershinder onderweg is. Bovendien kan de rijder via de app, dankzij een verbinding met verschillende websites, live zien hoe de situatie op de weg is bij bepaalde wegwerkzaamheden.

amsterdam
city

kenteken

Hof A'dam
ECLI:NL:GHAMS:
2016:146

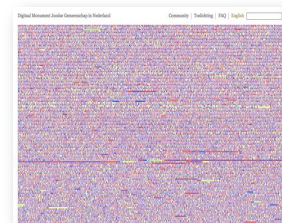
Uitgaande van de definitie van artikel 1, onderdeel a, Wbp vormt een kentekengegeven voor de heffingsambtenaar in beginsel wel een persoonsgegeven, omdat hij via Cition de beschikking krijgt over onversleutelde kentekengegevens van voertuigen die binnen de Gemeente Amsterdam geparkeerd zijn en die door hem, na gegevensverstrekking door de RDW, aan een natuurlijk persoon kunnen worden gerelateerd.

overledenen

"De Wbp is slechts van toepassing op gegevens die betrekking hebben op identificeerbare natuurlijke personen die nog in leven zijn. Een identificeerbare persoon is volgens de wetgeschiedenis een persoon wiens identiteit zonder onevenredige inspanning kan worden vastgesteld. Uit de enkele vermelding "overlevend kind" uit het gezin van haar wel op de website te vermelden vader kan haast onmogelijk -laat staan zonder onevenredige inspanning- worden afgeleid dat eiseres de dochter is van die in 1942 in Auschwitz vermoorde vader. Eiseres is dan ook geen identificeerbare persoon in de zin van de Wbp.

Vzr A'dam 11 december 2003 LJN
AN9893 ('digitaal monument')

handmatige verwerking ('bestand')

- gestructureerd geheel van persoonsgegevens
- dat volgens bepaalde criteria toegankelijk is, en
- betrekking heeft op verschillende personen

ongeacht of dit geheel van gegevens gecentraliseerd is of verspreid is op een functioneel of geografisch bepaalde wijze

onderlinge samenhang

- *gemeenschappelijke bestemming of verzameling die in de praktijk als een geheel worden beschouwd, of*
- *vooraf aangebrachte structuur van de verzameling of raadpleeg-methode die samenhang brengt*

Art. 1(c)
Wbp

Art. 4(6)
AVG

dossier

HR 3 juni 2005
LJN AT109
("zwartboek")

.... 3.5.2 Het hof heeft [...] met juistheid onderscheiden tussen **enerzijds de verzameling dossiers** van alle in het ziekenhuis van de Stichting werkzame medisch specialisten, onder wie [verzoeker], waarin algemene gegevens worden opgenomen, zoals personalia, de toelatingsovereenkomst en - bijvoorbeeld - correspondentie met betrekking tot het verrichten van werkzaamheden elders dan in het ziekenhuis, die alle bij elkaar in een dossierkast worden bewaard en welke tezamen een bestand vormen als bedoeld in art. 1, onder c, Wbp en **anderzijds** het dossier "[verzoeker]", dat noch feitelijk noch naar de aard van de inhoud deel uitmaakt van dat bestand noch is bestemd om in dat bestand te worden opgenomen; niet alleen wordt het dossier "[verzoeker]" **afzonderlijk bewaard** en is het alleen voor [betrokkene 2], de directeur van de Stichting, toegankelijk, ook bevat dit dossier geheel andere gegevens (over het functioneren van [verzoeker]) dan het bestand van de dossiers van de medisch specialisten.

uitzonderingen

- Wet basisregistratie personen, Kieswet, Wet raadgevend referendum
- Politiewet, WIV2017
- verwerking t.b.v. persoonlijke of huishoudelijke doeleinden

Art. 2(2) en 2(3) UAVG
Art. 2(1) en (2) Wbp
Art. 2(1) en (2)c AVG

beperkte uitzondering voor verwerkingen met journalistieke, artistieke of literaire doeleinden

Art.29 Opinie Sociale Netwerken 2009
"wanneer profielinformatie ook toegankelijk is voor anderen dan zelfgekozen contactpersonen, zoals wanneer een profiel voor alle leden van een sociale netwerkdienst toegankelijk is of de gegevens kunnen worden geïndexeerd door zoekmachines, is er sprake van toegang buiten de persoonlijke of huishoudelijke sfeer"

het gebruik van een camera-systeem, dat door een natuurlijke persoon aan zijn gezinswoning werd bevestigd met als doel de eigendom, de veiligheid en het leven van de eigenaren van het huis te beschermen, maar ook **de openbare ruimte** in beeld brengt, en waarbij video-opnames van personen met behulp van opnameapparatuur doorlopend worden vastgelegd op bijvoorbeeld een harde schijf, wordt [niet aangemerkt als de verwerking van persoonsgegevens die in activiteiten met uitsluitend persoonlijke of huishoudelijke doeleinden wordt verricht.

HvJEU 11
december 2014
C-212/13

territoriale werking

- i.h.k.v. activiteit van vestiging van verantwoordelijke of van verwerker in Nederland
- aanbieden van goederen of diensten in de unie
- monitoren van gedrag van betrokkenen in de unie

NIEUW..!

1. Wie is verantwoordelijke voor of verwerker m.b.t. de verwerking?
2. Heeft die verantwoordelijke of verwerker een vestiging in Nederland
3. Vindt de verwerking plaats in het kader van activiteiten van die vestiging?

Art. 3(1) en (2) AVG

verwerkingsgrondslagen, verzamel- en verwerkingsdoelen, doelbinding, kwaliteit en beveiliging van gegevens, transparantie

DE SPELREGELS

rechtmatige verwerking

verwerkingsgronden

- toestemming
- overeenkomst
- wettelijke plicht
- taak van algemeen belang
- vitaal belang
- gerechtvaardigd belang

Art. 8a-f Wbp, Art. 6(1) a-f AVG

verzameldoel

- welbepaald
- gerechtvaardigd
- en uitdrukkelijk omschreven

Art. 7 Wbp, Art. 5(1) b AVG

doelbinding

- verdere verwerking niet onverenigbaar met verzameldoel

Art. 9 Wbp, Art. 5(1) b AVG

bewaren

- niet langer dan nodig voor verzameldoel

Art. 10 Wbp, Art. 5(1)e AVG

toestemming

Consent can only be valid if the data subject is able to exercise a real choice, and there is no risk of deception, intimidation, coercion or significant negative consequences if he/she does not consent. [...]

An example of the above is provided by the case where the data subject is under the influence of the data controller, such as an employment relationship.

- eerst informeren
- aanvaarding algemene voorwaarden met instemmingsbepaling is onvoldoende
- intrekken 'te allen tijde' mogelijk
- jonger dan 16? dan toestemming door ouders
- vrijwillig gegeven...

Art. 11 en 8a Wbp, Art. 4(11) en 6(1)a AVG

auto opt-in...

please do not tick the box if you do not wish to receive our newsletter

proportionaliteit & subsidiariteit

privacyinbreuk niet onevenredig in verhouding tot belang waarvoor gegevens worden verwerkt

Art. 5(1)a, 6(1)
b-f AVG

Art. 6, 8b-f
Wbp

belang kan niet op andere, minder belastende wijze worden gerealiseerd

verzamel- en verwerkingsdoelen

verzameldoel welbepaald uitdrukkelijk omschreven gerechtvaardigd

verdere verwerking niet onverenigbaar

Art. 5(1)b en 6(4) AVG

Art. 7-9 Wbp

- *verwantschap* verzamel- en verwerkingsdoelen
- *aard van de gegevens*
- *gevolgen voor betrokkene*
- *verkregen bij betrokkene of bij derden*
- *passende waarborgen*

bron:
@despeld

bron:
hema.nl

bijzondere gegevens

- levensovertuiging of godsdienst
- politieke gezindheid
- lidmaatschap vakbond
- ras, etniciteit
- seksuele leven
- gezondheid
- **biometrische ID-gegevens**
- **genetische gegevens**
- strafrechtelijke gegevens (e.d.)
- én BSN

Art. 9-10
AVG

Art. 16-24
Wbp

NIEUW..!

verwerking bijzondere gegevens
verboden, tenzij...

- met uitdrukkelijke toestemming (enz.), of
- door bepaalde verwerkers en voor bepaalde doeleinden
- enz...

«bijzondere gegevens» verwerking mag ook

- uitdrukkelijke toestemming
- door betrokkene duidelijk openbaar gemaakt
- vaststelling, uitoefening of verdediging van een recht in rechte
- volkenrechtelijke verplichting
- zwaarwegend algemeen belang
 - passende waarborgen én bij wet bepaald
 - of met **onthefing** van Ap
- wetenschappelijk onderzoek

rasgegevens: verwerking mag

- voorzover onvermijdelijk ter identificatie
- voorzover nodig i.v.m. positieve discriminatie
 - alleen gegevens betreffende geboorteland van de betrokkene, van diens ouders of grootouders,
 - dan wel andere, bij wet vastgestelde criteria

Art. 18
Wbp

Art. 21
Wbp

herkenbare foto's op
intranetsmoelenboek
of sociale netwerken
videocameratoezicht

Vgl. Rb R'dam 16 mei
2012 L.J.N. BW5513
(voorkeursbeleid)

onderscheid maken...

CBP richtsnoeren
Alléén als een verantwoordelijke foto's of ander beeldmateriaal publiceert met het **uitdrukkelijke doel om onderscheid te maken naar ras**, is bijzondere oplettendheid geboden. In dat geval acht het CBP het een **redelijke wetstoepassing** om het beeldmateriaal aan te merken als een bijzonder persoonsgegeven.

"... **[onjuist is]** dat in een geval [...] waarin de vordering uitdrukkelijk ook betrekking had op foto's van personen, toepassing van [art. 18 Wbp en 126nf Sv] alleen in aanmerking komt indien met de vordering is **beoogd** de desbetreffende gevoelige [ras] informatie aan die foto's te ontlenen"
HR 23 maart '10

persoonsnummers

- nummer ter identificatie van betrokkene bij wet voorgeschreven
- alléén gebruiken ter uitvoering van betreffende wet of voor doeleinden bij wet bepaald
- besluit bsn

transparantie (en rechten van betrokkenen)

rechten van betrokkenen

- inzage
- verbetering
- verzet
- vergeten
- etc.

verplichtingen verantwoordelijken

- melden
- informeren

- vergoeding: 23ct p/bldz, max €5
- vergoeding: 200 bldz of lastig of rontgenfoto: €22,50
- mag 't vooruitbetaling (1 JN BL 132)

Art. 33-42 Wbp

Art. 13-22 AVG

	No personal data are collected beyond the minimum necessary for each specific purpose of the processing
	No personal data are retained beyond the minimum necessary for each specific purpose of the processing
	No personal data are processed for purposes other than the purposes for which they were collected
	No personal data are disseminated to commercial third parties
	No personal data are sold or rented out
	No personal data are retained in unencrypted form

uitzonderingen

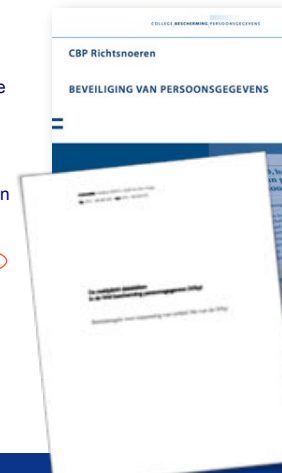
- doelbinding
- informatieplichten
- datalekken
- inzagerechten
- enz

- staatsveiligheid
- voorkoming opsporing vervolging strafbare feiten
- gewichtige financiële en economische belangen van de staat
- rechten en vrijheden van derden (incl. verantwoordelijke)

beveiligingsplicht

- passende technische en organisatorische maatregelen om persoonsgegevens te beveiligen tegen verlies of tegen enige vorm van onrechtmatige verwerking
- maatregelen garanderen rekening houdend met de stand van de techniek en de kosten van de tenuitvoerlegging, een passend beveiligingsniveau gelet op de risico's die de verwerking en de aard van de te beschermen gegevens met zich meebrengen
- de maatregelen zijn er mede op gericht onnodige verzameling en verdere verwerking van persoonsgegevens te voorkomen

meldplicht datalekken...

- (1) melding bij toezichthouder
bij 'aanzienlijke kans op ernstige nadelige gevolgen voor de bescherming van persoonsgegevens'
- (2) melding bij datasubject
bij 'waarschijnlijk ongunstige gevolgen voor diens persoonlijke levenssfeer'

Wie?
verantwoordelijke

Wat? Wanneer?
inbreuk op beveiliging van persoonsgegevens

Hoe?
bij Ap via Meldloket Datalekken bij data subject (zo-mogelijk individueel)

onverwijld d.w.z. in beginsel binnen 72 uur

enkele vragen uit de praktijk

geluids- en beeldopnamen

- lex specialis...?
- verwerkingsgrondslag...?
- informatieplicht...?

inzageverzoeken als verdienmodel

- wat indertijd met een wob-verzoek kon, kan nu nog met een inzageverzoek
- dwangsommen
 - proceskostenveroordeling
 - schikkingsvoorstel

vragen?

zwenneblog • g.j.zwenne@law.leidenuniv.nl • @zwenne